

Knygos „Erškėčių keliu IX“ viršelis

Teresė Rubšytė-Ūksienė „Erškėčių keliu“ IX dalis

2022 m. išleista Šilalės Garbės pilietės, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) Šilalės filialo valdybos pirmininkės, Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžiaus kavalerės, poetės, pedagogės, politinės kalinės, visuomenės veikėjos Teresės Rubšytės-Ūksienės sudarytos knygos „Erškėčių keliu“ devintoji dalis. Spalio 13 d. leidinio sutiktuvės vyko Šilalės rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje, o spalio 26-ąją – Vilniuje, Lietuvos Respublikos Seimo bibliotekoje-skaitykloje. Šį renginį globojo Seimo pirmininko I pavaduotojas Jurgis Razma. Sutiktuvių metu grojo bandonininkas, kelių knygų apie Žemaitiją ir Tauragės kraštą autorius, kraštotyrininkas, Tauragės rajono Garbės pilietis Albinas Batavičius.

Istorinės ir gyvenimo tiesos mokytoja Teresė Rubšytė-Ūksienė

Algirdas AUŠRA
Fotografė Viktorija CHORNA

Fragmentas iš A. Aušros straipsnio, išspausdinto knygoje „Erškėčių keliu IX“, parengto pagal archyvinę medžiagą knygai „Albinas Kentra-Aušra“

Teresė Rubšytė-Ūksienė gimė 1931 m. birželio 14 d. Bučių kaime, Laukuvos valsčiuje. Ji – poetė, pedagogė, politinė kalinė, visuomenės veikėja, Šilalės rajono Garbės pilietė, apdovanota Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžiumi.

Teresės tėvų šeimoje augo 8 vaikai: 5 sūnūs ir 3 dukterys. Du (Emilija ir Juozas) buvo iš pirmosios mamos santuokos su Pranciškumi Šlepavičiumi, o Stanislovas Kostas, Petras, Antanas Leonardas, Apolonija, Matas ir Teresė gimė jai esant santuokoje su antru vyru – Matu Rubšiu, Domo sūnumi.

Pasak T. Ūksienės, du vyriausieji broliai – Stanislovas Kostas (Konstantinas) ir Petras – savo pavardę rašė su *p* raide, todėl to nežinantys juos gali painioti su Rupšiais, gyvenančiais Dirkintuose ar Alkupyje. Visi likusieji jų šeimos nariai pavardę rašė su *b* raide.

Pirmasis Barbaros Meškauskaitės-Šlepavičienės-Rubšienės, Antano dukters, vyras P.Šlepavičius anksti mirė, nes gesindamas degančią jaują (pastatas, skirtas grūdams džiovinti – aut. pastaba) nepasisaugojo, po gaisro apsirgo plaučių uždegimu ir jau antrą die-

ną, kaip žmonės sako, buvo ant lentos. Barbora liko našlė. Ją aplankydamas ir tvarkytis ūkyje padėdavo mirusio vyro draugas Matas Rubšys, kuris gyveno už poros kilometrų – Lapkalnio kaime. Matas pagal tuos laikus buvo apsišvietęs žmogus – buvo baigęs caro laikų progimnaziją, gerai kalbėjo rusiškai, o kadangi ilgokai gyveno Amerikoje, mokėjo ir angliškai, garsėjo kaip geras pasakotojas. Po penkerių metų Matas pasipiršo Barborai. Ji, suprasdama, kad vienai su dviem vaikais bus sunku pragyventi, kad reikia prižiūrėti ūkį ir kad augantiems vaikams reikalingas tėvas, sutiko už M. Rubšio tekėti.

M. Rubšys našlaičiams atstojo tėvą, augino juos kartu su 6 vaikais, kurie gimė jam esant santuokoje su Barbora.. Visi jie veržėsi į mokslą, nors šeima gyveno gana vargingai. Penki Rubšio vaikai tapo mokytojais, įgijo aukštojo mokslo diplomus, o Antanas tapo kunigu.

Teresė mokėsi Šiauduvos, vėliau tris mėnesius – nuo rudens iki Naujųjų metų – Nevočių pradinės mokyklos penktoje klasėje kartu su Elena Kentraite. Šilalėje gyveno ir mokėsi Teresės sesuo Apolonija. Ji turėjo kambarį, kurį išlaikė vaitininkas (provizorius), šviesuolis, visuomenininkas, filantropas Simonas Gaudėšius, kilęs iš Viekiškių valsčiaus Lėlaičių kaimo. Teresė mokslus tęsė Šilalės gimnazijoje, prisiglaudusi butelyje pas seserį. Kadangi S. Gaudėšius buvo Šilalės ugniagesių draugijos ir Šilalės smul-